

Аналіз відповідей респондентів свідчить, що значна частина з них виділяє два негативні чинники: прагнення до влади та недовіра до підлеглих.

Найбільш вартісною цінністю керівника є розвинене почуття вдячності. Її передусім потрібно виховувати в собі протягом усього свого життя.

Потрібно відзначити, що з 280 респондентів 126 (45%) написали в анкеті, що вони не сильні керівники, не мають досвіду і їм потрібно вчитися.

Отже, констатувальний етап дослідження показав, що якість і ефективність прийняття управлінських рішень залежить не тільки від успішного функціонування механізмів їх забезпечення, а й від особистості керівника, який успішно впроваджує інформаційні технології. Він повинен бути справжнім лідером оскільки прийняття управлінського рішення – це вольова діяльність, результатом якої є досягнення конкретної мети на основі перетворення вихідної інформації. Це є підтвердженням того, що керівником потрібно не тільки народитися. Керівникові нового типу необхідно вчитися, самовдосконалюватися, працювати над собою протягом усього свого життя, щоб стати таким, який допомагає, сприяє, полегшує, створює команду для досягнення спільної мети. Саме тому методологічні підходи до побудови моделі розвитку керівника спираються на системний і синергетичний підходи, постіндустріальну концепцію менеджменту в управлінні.

Література

1. **Паркінсон Н.** Закони Паркінсона / Н. Паркінсон. — М. : Прогресс, 1989.-С. 16-27.
2. **Зязюн І. А.** Освітні технології у вимірах педагогічної рефлексії / І. А. Зязюн // Світло. - 1996. -№ 1. - С. 7.
3. **Сковорода Г. С.** Твори : у 2 т. / Г. С. Сковорода. — К. : АТ «Обереги», 1994. — Т. 2 : Трактати. Діалоги. Притчі. Переклади. Листи. — 480 с.
4. **Дзвінчук Д. І.** Психологічні основи ефективного управління : навч. посіб. / Д. І. Дзвінчук. - К.: ЗАТ «Нічлава», 2000. - 280 с.
5. Термінологічний словник-довідник менеджера охорони здоров'я / кол. авт.; упоряд. М. П. Бойчак, Я. Ф. Радиш. — К., 2001. — 78 с.
6. **Орбан-Лембрик Л. Е.** Психологія управління : посібник / Л. Е. Орбан - Лембрик. — К.: Академвидав, 2003. — 568 с.
7. **Чепак В. В.** Безперервна освіта як стратегія освітніх реформ / В. В. Чепак // Сучасний стан вищої освіти в Україні: проблеми та перспективи : Всеукр. наук. - практ. конф. - К.: ВЦ «Київ ун-т», 2000. - С. 90.
8. Педагогіка вищої школи / В. П. Андрущенко, І. Д. Бех, І. С. Волощук [та ін.]; за ред. В. Г. Кременя, В. П. Андрущенка, В. І. Лугового – К.: Педагогіч на думка. – 2008. – 256 с.
9. Психолого-педагогічне проектування особистісно орієнтованих технологій навчання і виховання у вищих навчальних закладах: [монографія / за заг. ред. В. П. Андрущенка, В.І. Лугового]. – К.: „Педагогічна думка”, 2008. – 253 с.
10. Український педагогічний словник [уклад. С.У. Гончаренко]. – К.: Либідь, 1997. – 376 с.
11. **Хуторской А. В.** Ключевые компетенции как компонент личностно - ориентированой парадигмы образования / А. В. Хуторской // Нар. образование.– 2003. – №2.– С. 18-24.

УДК 78+781.65

Ю. І. Мирівська

ДЖАЗОВА КОМПЕТЕНЦІЯ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ ТА ХОРЕОГРАФІЇ

В статтє рассматривается понятие «джазовая компетентность» и необходимость ее формирования в подготовке будущих учителей музыки и хореографии.

Ключевые слова: компетентность, джаз, джазовая компетентность.

The article discusses the concept of "jazz competence" and the need to prepare in formirovagniya buduyuschih teachers of music and choreography.

Keywords: *competence, jazz, jazz competence.*

У сучасних умовах динамічна й часом непередбачена соціально-політична обстановка в країні значно ускладнила виховний процес. У пострадянський період в освіті став спостерігатися руйнівний вплив масової культури. В умовах відмови від традицій особливо постраждало підростаюче покоління, тому що духовний вакуум заповнюється культурними сурогатами, що породжують однобічні типи людей: прагматиків і гедоністів.

Сьогодні існує потреба в подоланні негативного впливу масової культури на сучасних дітей і пошуку духовних основ освіти, у просторі якого може бути організована творча взаємодія викладачів й учнів. Сучасна освітня практика постійно вимагає від учителів нових професійних якостей. Вища освіта повинна сприяти розвитку особистості, яка буде здатна до самостійного прийняття рішень та відповідальності за їх реалізацію, до ефективної роботи в умовах, що швидко змінюються, забезпечити формування високого рівня компетентності випускників.

У сучасній психології й педагогіки домінує положення, що наявність творчого потенціалу є суттєвою ознакою відмінностей між фахівцем-творцем і фахівцем-ремісником. Особливо важливо активізувати творчий потенціал у процесі занять мистецтвом, тому що в цій сфері доля суб'єктивного, оригінального багато в чому визначає художню цінність. Однак розвивати творчий потенціал дітей педагог зможе ефективно лише в тому випадку, якщо сам має досвід творчої діяльності.

Знайомство студентів з джазовою культурою, володіння деякими прийомами джазового виконавства, здатність до імпровізації, є певною мірою зв'язуючою ланкою, здатною розбудити в учнів інтерес до особи вчителя та співтворчості з ним, сприяти розвитку творчих якостей і музичного смаку молоді.

Серед наукових праць, присвячених спеціалізованому вивченню джазу на рівні фахової підготовки студентів, виділяється курс «Гармонія в джазе» Ю. Чугунова (1980) та «Курс практической импровизации» И. Бриля (1982). Сучасній педагогіці також розглядають питання, присвячені навчанню майбутнього вчителя музики джазу, джазової імпровізації (В. Дряпіка, О. Жаркова, Н. Сродних, Ю. Степняк та ін.). Значну увагу приділено еволюції джазових стилів, аналізу діяльності найвидатніших музикантів у працях О.Баташева, М.Добрюхіной, Д.Коллієра, В.Конена, Л.Мархасєва, О.Медведева, Ю.Панасьє, У.Сарджент, В.Фейертага. Становлення і розвиток джазового танцю, а також вивчення його педагогічних аспектів розглядали у своїх працях Д. Шариков, В. Нікітін, Е. Суриц, В. Сидоров, М. Тараканов.

Джаз, як одне з найбільш значущих і яскравих явищ ХХ століття, вплинув не тільки на розвиток художньої культури, різних видів мистецтва, але й на повсякденне життя суспільства. Джаз - це не тільки певна стилістика в музичному мистецтві. Він породив нові соціальні явища субкультури, в яких утворився особливий світ зі своїми цінностями, стилем і способом життя, манерою поведінки, пристрастями в одязі та взутті. Джаз вплітався в інші види мистецтва в академічну музику, літературу, образотворче мистецтво і дизайн, фотографію, кінематограф. Симбіоз академічного танцю і джазу привів до виникнення степа, джаз-танцю і вплинув в цілому на танцювальне мистецтво ХХ століття. Джаз став основою нових форм у мистецтві - мюзиклу, кіномюзиклу, музичного фільму, фільму-ревю, шоу-програм[9].

Виконання джазу визначає творчу активність, яка проявляється у різних сферах: в музиці, танці, кіно, дизайні костюма, мистецтві гриму і багатьох інших видах художньої діяльності, що обумовлено специфікою даного напрямку в мистецтві (прагнення до експромту, варіантність у виконанні, імпровізаційний характер, ритмічна свобода і розкутість, змагальність, ігрова природа), Джазове виконавство сприяє виникненню особливої атмосфери аматорства, стимулюючи розвиток творчих здібностей, творчої активності, емоційної сфери особистості, її самовираження і самореалізації.

Огляд наукових праць з використання джазового музикування у педагогічних цілях переконав нас, що на сьогодні це актуальна проблема, яка активно досліджується і розкривається у різноманітних варіантах: розвитку творчої діяльності студентів музичних факультетів педагогічних ВНЗ засобами джазового мистецтва (О. Курильченко); використання джазового компонента в системі музично-теоретичного навчання учнів ДМШ (О. Попова); формування навичок естрадно-джазового музикування у студентів музичних училищ (Хижко О. В); застосування джазового (естрадно-джазового) музикування в роботі зі студентами музичних факультетів педагогічних ВНЗ (О. Жаркова та Ю. Степняк).

З урахуванням цих положень метою даної статті є виявлення сутності джазової компетентності та можливості формування у майбутнього вчителя музики й хореографії цієї якості.

У педагогічних працях останнього часу, коли мова йде про професіоналізм педагога, найчастіше вживають термін «компетенція». При цьому професійна компетентність, як кінцева мета професійної підготовки і подальшого самовдосконалення вчителя, характеризується високим рівнем актуалізації (реалізації) компетенції, здатністю ефективно виконувати професійну діяльність. Так, у якості професійно значущих компетенцій, К. Циганов виділяє наступні: інформаційну, технічну, когнітивну і організаційну; їх він докладно розглядає у зв'язку з проблемою самостійної роботи студентів[2, с. 13].

На думку Л. Коваль, у професійно-педагогічній освіті перехід на компетентісно орієнтовану підготовку розглядається в двох аспектах. По-перше, відбувається модернізація змісту професійної освіти, що передбачає його відбір і структурування з одночасним визначенням результативної складової освітнього процесу – набуття студентами компетентностей. По-друге, постає потреба навчити майбутніх учителів цілеспрямовано формувати в учнів ключові та предметні компетентності [1, с.46].

Якщо розглядати риси особистості педагога (моральні якості, організаторські й інтелектуальні здібності, духовна культура та комунікативність тощо), то компетенції можна віднести до професійних якостей як необхідної ланки постійного удосконалення вже набутого інтелектуального й практичного досвіду, підвищення педагогічного професіоналізму й досягнення самотутності особистості.

У зв'язку зі специфікою професійної підготовки в педагогічному вузі студентів-музикантів та студентів-хореографів є необхідність розширити «список» професійних педагогічних компетенцій, запропонувавши поняття «джазова компетенція».

Джаз - різновид музично-імпровізаційного мистецтва, який має три важливих ознаки: афро-американський генезис, активна взаємодія з музичними культурами будь-якого типу, наявність творчої доміанти. Аналіз наукової літератури показав, що джаз – це рід професійного естрадного мистецтва, якому Б. Брилін, В. Симоненко та ін. дають такі характеристики: складна система синкопування, поліритмія; специфічне звуковидобування та фразування, відмінне від академічного; широке застосування прийомів глісандо, вібрації; незвичне використання ударних інструментів; підвищена емоційна насиченість виконання, яка сягає екстатичності. Практично всі дослідники джазу підтримують думку про його імпровізаційну природу. Імпровізацію тлумачать як особливий вид художньої творчості, в якій створення твору відбувається безпосередньо у процесі виконання; вид художньої діяльності, в якому носієм художнього змісту є сам діяльнісний процес (О. Баташов); мистецтво мислити та виконувати музику одночасно (С. Мальцев); метод творчості, що допускає творення в процесі вільного фантазування (В. Озеров); вид і компонент миттєвої публічної діяльності, у результаті якої створюється суб'єктивно-об'єктивний новий продукт (В. Харькін); Джазову імпровізацію визначають як одну з його відмінних рис (В. Фейертаг) [8].

На підставі проаналізованих визначень конкретизуємо поняття «джазова компетентність» в контексті підготовки студентів педагогічних університетів.

В узагальненому вигляді джазова компетенція нами визначається як знання джазової культури та історії, вміння й навички, здатність до імпровізації у галузі джазового мистецтва, готовність використати знання та досвід джазового виконання у педагогічній діяльності.

Джазова компетенція вчителя передбачає сформованість таких особистісно-професійних якостей:

- здатність імпровізувати (вона є важливим компонентом джазової компетенції майбутніх вчителів музики та хореографії не тільки у творчому процесі, оскільки допомагає діяти ефективно в різноманітних педагогічних ситуаціях на засадах набутих знань);
- висока професійна майстерність, рівень наявності набутих умінь та знань у джазовому мистецтві;
- ґрунтовна теоретична підготовленість: знання історії становлення джазового мистецтва, еволюції джазових стилів, діяльності найвидатніших митців;
- оволодіння прийомами особистісного самовираження й саморозвитку;
- високий інтерес до творчої діяльності у джазовому мистецтві;
- творча активність і здатність до нововведень у навчальному процесі;
- наявність ціннісних орієнтацій у сфері джазового мистецтва;
- організаторські здібності, уміння визначати педагогічні форми та методи у конкретній ситуації;
- розвинена творча уява, музичне мислення;
- здатність емоційно впливати на аудиторію.

Загальновідомо, що перспективність компетентнісного підходу полягає у тому, що він передбачає високу міру готовності майбутнього фахівця до успішної педагогічної діяльності, забезпечує активізацію професійного саморозвитку студента і передбачає врахування мотивації, її динаміки у процесі професійної підготовки, навчання, організації саморуку до кінцевого результату. Тому, формування джазових компетенцій у майбутнього вчителя передбачає розширення й поглиблення особистісної культури, яка проявляється у творчому стилі педагогічної діяльності, реалізації творчого потенціалу та розвитку творчих можливостей.

Література

1. **Коваль Л. В.** Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова : монографія / Л. В. Коваль. – Донецьк: Юго-Восток, 2009. – 375 с.
2. **Цыганов К. Г.** Инвариантная «СРС-компетенция» как условие формирования профессиональной компетентности студентов педагогического университета: Автореф. дисс .канд. пед. наук. - Самара: Изд-во СГПУ, 2004. - С. 13.
3. **Павленко О. М.** Методи формування вмінь джазової імпровізації майбутнього вчителя музики в процесі інструментально-виконавської підготовки/О. Павленко //Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. – 2011 р. - №7(218).- с.116-121.
4. http://www.disscat.com/content/dzhaz-v-kulturnom-prostranstve-xx-veka?_openstat=cmVmZXJ1bi5jb207bm9kZTthZDE7#ixzz2M2KibwWF

УДК 378.016.786.2.071.2 (=161.2)

А. М. Михалюк

УКРАЇНСЬКІ ОСВІТНЬО-ВИХОВНІ ЗАСАДИ ФОРТЕПІАННОГО НАВЧАННЯ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ФОРМУВАННЯ ВИКОНАВСЬКОЇ КУЛЬТУРИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ МУЗИКИ

В статтє освещается актуальная проблема определения влияния украинской образовательной практики педагогов-музыкантов на формирование высокого уровня исполнительской культуры будущих учителей музыки.